

HIV, et hus og et jubilæum

AIDS har ikke tidligere været udstillet på Steno Museet. Et nyt afsnit med genstande fra både Danmark og Afrika aktualiserer museets afsnit om epidemiske sygdomme.

Det er 25 år siden, at den daværende dagbladsjournalist Mikael Meyerheim skrev om en ukendt sygdom i *Politiken* under overskriften "Bøsser ramt af sjælden kræft". Den mystiske sygdom optrådte i stort antal blandt homoseksuelle i USA, og enkelte tilfælde fandtes også i det danske bøsse miljø. Få år efter var AIDS fast forsidestof i danske medier. Sundhedsstyrelsen fik et AIDS-sekretariat i 1986, og de første kampanjer så dagens lys. Der var meterlange kondomer på busserne i København, skolevideoer som "Må man kysse", pjecer, TV-reklamer og tegneserier. Et stort og fornuftigt oplysningsarbejde blev igangsat, og AIDS blev ikke den nye pest i Europa, som nogle havde frygtet.

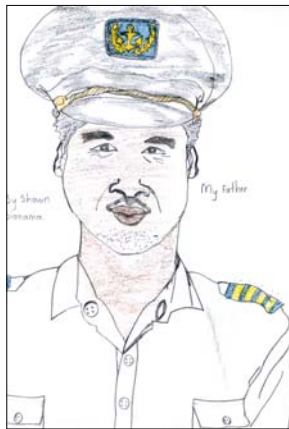
I 1990'erne forsvandt AIDS fra forsiderne, og medierne blev optaget af salmonellaforgiftninger, ventelister, SARS og den generelle kri-

se i det offentlige sundhedsvæsen. Alt imens AIDS udviklede sig i Afrika.

Indsamling

Steno Museet havde et hul i sin samling om epidemiske sygdomme. Dette hul fik vi mulighed for at få fyldt, da historiestuderende Martin Friis Hansen kom i praktik på Steno Museet. Den planlagte indsamling skulle have både et nationalt og internationalt perspektiv. Vi vidste godt, at det ikke var let at indsamle genstande fra Afrika, men tak-

ket været en god kontakt til Røde Kors kan vi nu udstille fra et af brændpunkterne i Afrika. Fra det AIDS-ramte Zimbabwe har vi lånt tegninger fra forældreløse børn, indsamlet genstande fra Røde Kors nødhjælpsarbejde og fået doneret et såkaldt Memory House fra en AIDS-syg kvinde. Sidstnævnte unikke genstand var i første omgang en gave, som Røde Kors' generalsekretær Jørgen Poulsen havde fået under et besøg i Zimbabwe, men han overdrog det til Steno Museet.

Den 12-årige Shawn's tegning af sin far. Han bor sammen med sine to storesøstre i de afdøde forældres lejlighed. De tre søskende skal selv skaffe penge til husleje, el, vand og tøj. Røde Kors hjælper med fødevarer. (Foto: Tomas Bertelsen, Røde Kors)

Ladies in blue

Zimbabwes enerådende præsident Robert Mugabe er en væsentlig årsag til landets isolation fra omverdenen. Landet er imidlertid også presset i knæ af AIDS. Hver tredje af landets voksne indbyggere er HIV-smittet. Middelevælderen er faldet fra 60 til 37 år, og landet har knapt en million forældreløse børn.

Situationen taler for sig selv, men der brænder i hvert fald et lys i mørket. Røde Kors' nødhjælpsarbejdere tager ud til landsbyerne og hjælper de ramte. De kaldes "Men in blue" eller "Ladies

in blue”, fordi de altid har blå dragter på. De forsyner familierne med mad, desinfektionsmidler, kondomer og oplyser om AIDS. Røde Kors opfordrer tillige de HIV-smittede forældre til at nedskrive en Memory Book og bygge et Memory House. Formålet er at sikre den mundtlige overlevering fra forældre til børn, inden forældrene dør.

I bogen kan forældrene fortælle om deres livshistorie og nedskrive børnenes fødselsår. De opfordres til at lave et familiestamtræ, så børnene kan finde familiemedlemmer og bede om hjælp. De laver også et testamente, hvormed forældrene kan sikre sig, at børnene arver huset og dets indbo.

Det udstillede Memory House er bygget af en papkasse, som er malet med vandfarver og belagt med grus på taget. Det stammer fra den 34-årige Maria Kandari. I huset har hun samlet 25 små poser med forskellige slags urter og planter, som hun har brugt i sin dagligdag. Vi er ved at få oversat de 25 afrikanske navne, men man må formode, at det drejer sig om ingredienser, som Maria Kandari har brugt til madlavning og måske sygdomsbehandling. Hendes mand og

Et såkaldt Memory House af den AIDS-syge Maria Kandari. AIDS' livtag med Zimbabwes befolkning har affødt nye traditioner: AIDS-syge forældre laver Memory Houses og Memory Books. Derved bliver familiehistorien og leveråd overleveret til børnene, inden det er for sent. (Foto: Hanne Tegllus)

to børn er døde af AIDS, så hun har kun sin 13-årige datter tilbage.

Et globalt problem

Maria Kandaris historie er smertefuld og trist. Da jeg forleden viste huset til en syv-årig dreng, tænkte jeg på, om det var for voldsomt. Drengen blev helt tavs. Han var med sin bedstemor, som stod med sin historie, at det var en vigtig historie. Og det er rigtigt.

AIDS er nok det største problem i Afrika lige nu. Det er også Vestens problem, fordi vi har ressourcerne til at hjælpe. Den vestlige lægevidenskab har haft stor succes med at fremstille en medicin, som markant kan forlænge

overlevelsen og har gjort AIDS til en kronisk sygdom i Vesten. I Afrika får imidlertid kun hver sjette afrikaner medicinsk behandling. Røde Kors medarbejder Charlotte Toft fortalte, at de undertiden skulle vælge imellem at købe mad eller medicin, fordi der ikke kun er mangel på lægemidler.

Den kritiske situation i Afrika har betydet, at AIDS-kampagnerne fokus nu er et andet. Derfor vil museums-gæsten også finde røde klavner kampagne "Humor mod AIDS", som indsamler penge til AIDS-projekter i Afrika. Så der er, midt i alvoren, plads til et lille smil.

Morten Skydsgaard